

Ügyszám: NAIH-490-2/2024
Előzmény ügyszám: NAIH-5759/2023

Hatósági erkölcsi bizonyítványok megőrzésének korlátai a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.) hatálya alá tartozó esetekben

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) beadvány érkezett a hatósági erkölcsi bizonyítványok papír alapon történő megőrzésével kapcsolatban, a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.) vonatkozó rendelkezéseire is tekintettel.

I. A Hatóság felhívja a figyelmet arra, hogy **egy-egy adatkezelés jogszerűségét, jogszabálynak való megfelelését a Hatóság elsősorban vizsgálati vagy adatvédelmi hatósági eljárás keretében**, illetve az adatvédelmi hatásvizsgálatot követő előzetes konzultáció során **tudja vizsgálni és értékelni, tekintettel arra, hogy a Hatóságnak csak ezen eljárások keretében van lehetősége arra, hogy a körülményeket teljes körűen feltárja.**

Az adatkezelés valamennyi ismérve ugyanis az adatkezelőnél áll rendelkezésre, ezért elsősorban ő képes annak megítélésére, hogy a jogszabályi megfelelés érdekében milyen intézkedések lehetnek szükségesek. Az általános adatvédelmi rendelet¹ (a továbbiakban: GDPR) és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) alapján is az adatkezelő kötelezettsége, hogy az adatkezelés körülményeinek, illetve kockázatának figyelembevételével megfelelő intézkedéseket hajtson végre annak érdekében, hogy az adatkezelés megfeleljen az előírásoknak, és ezt bizonyítani is tudja.

II. A GDPR fogalommeghatározásai alapján **egy természetes személyre vonatkozó bármely információ személyes adatnak², az adatokon elvégzett bármely művelet, így például annak gyűjtése, rögzítése, tárolása, közlése pedig adatkezelésnek³ minősül.**

II.1. A GDPR előírásai alapján **az adatkezelő⁴ az elsőszámú felelős az adatkezelés jogszerűségéért. Bármely adatkezelés jogszerűségének elengedhetetlen feltétele, hogy annak megfelelő jogalapja legyen, azaz a GDPR 6. cikk (1) bekezdésében⁵ szereplő valamely feltétel érvényesüljön.**

¹ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. április 27-i (EU) 2016/679 RENDELETE a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

² GDPR 4. cikk 1. pont: „személyes adat”: azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható”

³ GDPR 4. cikk 2. pont: „adatkezelés”: a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés”

⁴ GDPR 4. cikk 7. pont: „adatkezelő”: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza; ha az adatkezelés céljait és eszközeit az uniós vagy a tagállami jog határozza meg, az adatkezelőt vagy az adatkezelő kijelölésére vonatkozó különös szempontokat az uniós vagy a tagállami jog is meghatározhatja”

⁵ GDPR 6. cikk (1) bekezdés: „A személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül:

A GDPR 5. cikke tartalmazza azon **fő alapelveket**, amelyeket a személyes adatok kezelése során – az adatkezelés jogalapjától függetlenül – figyelembe kell venni, és amelyeknek folyamatosan érvényesülniük kell az adatkezelés során. Ilyen alapelv:

- a jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság⁶,
- a célhoz kötöttség⁷,
- az adattakarékosság⁸,
- a pontosság⁹,
- a korlátozott tárolhatóság¹⁰, valamint
- a bizalmasság és integritás¹¹ elve.

Az elszámoltathatóság elvéből¹² fakadóan **az adatkezelő felelős az adatvédelmi alapelveknek való megfelelésért, továbbá köteles úgy dokumentálni és nyilvántartani az adatkezelést, hogy annak jogszerűsége utólag bizonyítható legyen.**

II.2. A GDPR 10. cikke alapján a büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és a bűncselekményekre, illetve a kapcsolódó biztonsági intézkedésekre vonatkozó személyes adatoknak a 6. cikk (1) bekezdése alapján történő kezelésére kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az közhatalmi szerv felügyelete alatt történik, vagy ha az adatkezelést az érintett jogai és szabadságai tekintetében megfelelő garanciákat nyújtó uniós vagy tagállami jog lehetővé teszi. A büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatok teljes körű nyilvántartása csak közhatalmi szerv által végzett adatkezelés keretében történhet.

III. A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Bnyt.v.) 71. § (1) bekezdése alapján a bűnügyi nyilvántartó szerv a bűnügyi nyilvántartási rendszerben kezelt adatok alapján, a Bnyt.v. 76/A. §-ban és a 76/B. §-ban meghatározottak szerinti ellenőrzést követően, jogviszony létesítésére, fenntartására vagy egyéb, törvényben meghatározott feltételnek való megfelelés igazolására az igazolás alanyának (a továbbiakban: kérelmező) kérelmére hatósági bizonyítványt (a továbbiakban: hatósági erkölcsi bizonyítvány) állít ki.

A hatósági erkölcsi bizonyítványban igazolható tény, hogy a kérelmező a kérelemben megjelölt törvényben meghatározott feltételeknek megfelel; büntetlen előéletű; nem áll közügyektől

-
- a) az érintett hozzájárulását adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez;
 - b) az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges;
 - c) az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges;
 - d) az adatkezelés az érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges;
 - e) az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges;
 - f) az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek.
- Az első albekezdés f) pontja nem alkalmazható a közhatalmi szervek által feladataik ellátása során végzett adatkezelésre.”*

⁶ GDPR 5. cikk (1) bekezdés a) pont

⁷ GDPR 5. cikk (1) bekezdés b) pont

⁸ GDPR 5. cikk (1) bekezdés c) pont

⁹ GDPR 5. cikk (1) bekezdés d) pont

¹⁰ GDPR 5. cikk (1) bekezdés e) pont

¹¹ GDPR 5. cikk (1) bekezdés f) pont

¹² GDPR 5. cikk (2) bekezdés

eltiltás hatálya alatt; nem áll foglalkozástól vagy tevékenységtől eltiltás hatálya alatt; vagy mely foglalkozástól vagy tevékenységtől eltiltás hatálya alatt áll.¹³

IV. A Bit. 4. § (3) bekezdése értelmében akinek a Bit.-ben külön nevesített tevékenység végzéséhez, engedély megszerzéséhez, illetve vezető állás betöltéséhez feltétel a büntetlen előélet, annak a Bit. 4. § (1) bekezdés 21. pontja szerinti bűncselekmények vonatkozásában kell büntetlen előéletűnek lennie, amely tényt

- a) magyar állampolgár esetén a Felügyelet (Magyar Nemzeti Bank¹⁴) által beszerzett – a **Bnytv. 71. § (1) bekezdése alapján kibocsátott hatósági bizonyítvány szerinti tartalmú – adatok igazolják,**
- b) nem magyar állampolgár esetén az általa beszerzett és a Felügyelet számára a kérelemmel együtt megküldött, a nem magyar állampolgár személyes joga szerinti, az a) pontban foglalt hatósági bizonyítványnak megfelelő okirat igazolja.

A biztosító vagy a viszontbiztosító a közreműködőiről, valamint a biztosítási vagy viszontbiztosítási értékesítési tevékenységért felelős vezetőjéről – a biztosítási vagy viszontbiztosítási értékesítési tevékenységért felelős vezetőkkel, valamint a biztosítói és viszontbiztosítói közreműködőkkel kapcsolatos nyilvántartási és felügyeleti feladatok elősegítése céljából – köteles belső nyilvántartást vezetni.¹⁵ A biztosító vagy viszontbiztosító közreműködőiről vezetett belső nyilvántartás (a közreműködők adataiban bekövetkezett változások nyomán követésével és dokumentálásával) a közreműködők nevét, a Bit. 75/A. § (1) bekezdésében és a Bit. 134/A. §-ban meghatározott követelményeknek történő megfelelésének igazolását tartalmazza.¹⁶

A Bit. 75/A. § (1) bekezdése szerint a biztosító vagy a viszontbiztosító értékesítési tevékenységért felelős vezetőjének, valamint a biztosító vagy a viszontbiztosító közreműködőinek **a Bit. 69/A. § szerinti jó hírnévvel kell rendelkezniük.** A Bit. 69/A. § a) pontja értelmében **nem lehet jó hírnévvel rendelkezőnek minősíteni azt a személyt, aki nem büntetlen előéletű.**

A Bit. 69/A. § szerinti jó hírnév követelményének történő megfelelést a – velük jogviszonyban álló – személyek vonatkozásában, azok nyilvántartásba vételekor a biztosító vagy a viszontbiztosító köteles, míg a későbbiekben – a jogviszonyuk fennállása alatt – jogosult ellenőrizni.¹⁷

V. A beadványban kérdésként merült fel az adattárolás időtartamának a meghatározása is.

A korlátozott tárolhatóság elve értelmében a kezelt személyes adatok megőrzésének időtartama nem lehet korlátlan, a feltétlenül szükséges időtartamra kell szűkíteni azok megőrzését.

A Hatóság nyomatékosan felhívja a figyelmet továbbá arra is, hogy a Bnytv. 74. § (3) bekezdése alapján **a hatósági erkölcsi bizonyítvány érvényességi ideje a kiállításától számított kilencven nap;** így ezen időtartam lejártá után már annak eredeti példánya sem alkalmas a benne szereplő adatok hiteles igazolására. Ennek megfelelően a hatósági erkölcsi igazolvány a kiállításától számított 90 napig igazolja a Bnytv. 71. § (3) bekezdésében foglaltakat, azaz azt a tényt, hogy a kérelmező a kérelemben megjelölt törvényben meghatározott feltételeknek megfelel; büntetlen előéletű; nem áll közügyektől eltiltás hatálya

¹³ Bnytv. 71. § (3) bekezdés

¹⁴ Bit. 1. § (1) bekezdés f) pont

¹⁵ Bit. 48/A. § (1) bekezdés

¹⁶ Bit. 48/A. § (4) bekezdés

¹⁷ Bit. 75/A. § (2) bekezdés

alatt; nem áll foglalkozástól vagy tevékenységtől eltiltás hatálya alatt; vagy mely foglalkozástól vagy tevékenységtől eltiltás hatálya alatt áll.

A fentiekre tekintettel tehát **a korlátlan, határidő nélküli megőrzés nem lehetséges.**

A Bnyt. 75/A. § (1) bekezdése azonban kimondja, hogy **a bűnügyi nyilvántartó szerv a hatósági erkölcsi bizonyítvány érvényességi ideje alatt, elektronikus felületen keresztül, egyedi informatikai alkalmazás igénybevételével, tájékoztatást ad az általa kiállított hatósági erkölcsi bizonyítvány kiállításának tényéről, érvényességéről, valamint visszavonásáról.**

VI. A hatósági erkölcsi bizonyítvány közokirat.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 323. § (1) bekezdése alapján a közokirat olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki.

A közokirat teljes bizonyító erővel bizonyítja, hogy a kiállító a benne foglalt intézkedést megtette vagy határozatot a benne foglalt tartalommal meghozta; a közokirattal tanúsított adatok és tények valóságát; a közokiratban foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját.¹⁸

A Pp. 324. §-ában¹⁹ foglaltakkal összhangban a hatósági erkölcsi bizonyítványról készített egyszerű másolat nem rendelkezik bizonyító erővel arról, hogy hiteles másolata egy érvényes közokiratnak (jelen esetben: hatósági erkölcsi bizonyítványnak), tehát az egyszerű másolat nem alkalmas a benne szereplő adatok hiteles voltának megállapítására sem.

A Hatóság ennél a pontnál felhívja a figyelmet arra is, hogy **a bűnügyi nyilvántartó szerv a hatósági erkölcsi bizonyítványt – a Bnyt. 75. § (4) bekezdés a) pontjában foglaltak kivételével – papír alapon, biztonsági okmányként, egyetlen eredeti példányban állítja ki.**²⁰
A bűnügyi nyilvántartó szerv a hatósági erkölcsi bizonyítványról másolatot vagy kivonatot nem készíthet.²¹

A Bit. 4. § (3) bekezdésének a) pontja is kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy a büntetlen előtétet (magyar állampolgár esetén) a Bnyt. 71. § (1) bekezdése alapján kibocsátott hatósági bizonyítvány (azaz a hatósági erkölcsi bizonyítvány) szerinti tartalmú adatok; és nem pedig maga a hatósági bizonyítvány igazolja.

A **célhoz kötöttség elve** értelmében személyes adatot kezelni csak pontosan meghatározott és jogszerű célból lehet, az **adattakarékosság** elvéből fakadóan pedig csak olyan személyes adat kezelhető, amely feltétlenül szükséges és alkalmas az adott cél eléréséhez. Ezen alapelv figyelembevétele szavatolja, hogy az adatkezelés céljára tekintettel csupán a legszűkebb,

¹⁸ Pp. 323. § (3) bekezdés

¹⁹ Pp. 324. §: „(1) Az eredeti közokirattal azonos bizonyító ereje van a közokiratról készített másolatnak – a másolatkészítés technológiájától és adathordozótól függetlenül –, ha a másolatot közokirat kiállítására jogosult vagy megőrzésére hivatott szerv, továbbá ha ezek ellenőrzése mellett más személy vagy szervezet készítette, valamint, ha azt az E-ügyintézési tv. szerinti hiteles másolatkészítés központi elektronikus ügyintézési szolgáltatás szabályai szerint készítették.

(2) Ha közokiratnak nem minősülő okiratról készül közokiratba foglalt másolat, a közokirat csupán azt bizonyítja, hogy annak tartalma a közokiratnak nem minősülő eredeti okirattal megegyezik.”

²⁰ Bnyt. 74. § (4) bekezdés

²¹ Bnyt. 74. § (5) bekezdés

indokolt adatkör kezelésére kerül sor, továbbá kizárja a készletezésre történő adatkezelést is, vagyis azt, hogy olyan adatok felvételére kerüljön sor, amelyeket egy később meghatározott célra gyűjtenek.

VII. Összegezve a fenti rendelkezéseket az ügyben a Hatóság azon az állásponton van, hogy a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések; valamint a célhoz kötöttség és az adattakarékosság elve alapján „csupán” a hatósági erkölcsi bizonyítvány bemutatására hívhatóak fel az érintettek; arról másolat nem készíthető; továbbá a hatósági erkölcsi bizonyítvány eredetiben történő megőrzése sem jogszerű. A Hatóság azonban nem látja akadályát annak, hogy – az adattakarékosság elvére is tekintettel – a hatósági erkölcsi bizonyítvány számának feljegyzésével igazolják az érintettek vonatkozásában a Bit. rendelkezéseinek való megfelelést.

Budapest, 2024. március 26.

Dr. habil. Péterfalvi Attila elnök
távollétében általános helyettesként:

Dr. Bendik Tamás
általános elnökhelyettes